

La generació Cruyff

OPINIÓ

ARA QUE S'HA MORT JOHAN CRUYFF
ENS ADONEM DE COM VA INFLUIR,
MÉS ENLLÀ DEL FUTBOL,
EN LA MANERA DE PENSAR
I DE VIURE DE MOLTA GENT
D'UNA CERTA EDAT.

Quan jo tenia setze anys i el Barça de Montal i Carabén va fitxar aquell jugador de cabells llargs, prim i àgil, modern, diferent, que havíem vist triomfar –per televisió– amb l'Ajax d'Amsterdam, no em pensava pas que Johan Cruyff marcaria tant la meva generació i n'arribaria a ser un dels principals mites. En un cert sentit només me n'he adonat en el moment de la seva mort, llegint les reaccions, veient-ne el ressò. El temps dóna moltes sorpreses. Deia John Lennon que la vida és allò que et passa mentre tu estàs ocupat fent plans sobre una altra cosa. Si ens ho haguessin preguntat llavors, no crec que haguessim dit que el nostre mite generacional seria, entre altres, Johan Cruyff, més que posem per cas Otelo Saraiva de Carvalho. O que el nostre himne generacional seria molt més “Qualsevol nit pot sortir el sol” d'en Sisa que no pas “El pueblo unido jamás será vencido” de Quilapayún. Mentre fèiem grans plans èpics, la vida lliscava per un altre lloc. La nostra. I en aquest altre lloc, on hi havia coses com el futbol, hi va aparèixer Cruyff. I va canviar moltes coses.

S'ha de dir que en aquells moments, a l'institut, els qui parlàvem de futbol érem els nanos més d'estar per casa. Ens feia una mica de vergonya: les avantguardes intel·lectuals de la classe s'ho miraven amb un cert menyspreu, i prou que ens ho feien saber. Parlar de futbol va començar a ser de bon to, en aquests ambients, uns quants anys després. Érem del Barça sense haver-ho decidit mai. Era una pertinença natural, atmosfèrica. Ho érem perquè ho eren a casa –ho era el meu avi, ho va ser el meu pare quan va arribar a Catalunya, tot i que a Andalusia era del Bilbao–, perquè formava part del nostre paisatge. Com que teníem setze anys l'any 1973, quan va arribar en Cruyff, no recordàvem haver guanyat mai una Lli-

VICENÇ
VILLATORO
villatorolamolla@hotmail.com

ga. N'hi havia molts del Madrid, a classe. Els catalans –és a dir, els qui parlàvem català, encara que ens diguéssim Villatoro– érem del Barça. Els castellans, més aviat del Madrid. I durant molts anys feia molta mandra arribar dilluns a escola i rebre les rialles dels rivals triomfants.

D'una manera intuïtiva, mesocràtica, vivencial, la meva generació, aquest segment social i lingüístic de la meva generació, érem hereus del mite del nord enllà. El meu avi Lamolla, el català, havia estat exiliat a França, parlava francès, havia hagut de tornar quan els nazis van arribar a la frontera. Ens parlava de França amb admiració, gairebé amb enveja. Sent militantment català, d'Estat Català, mirava cap al Nord. El Nord era un lloc on la gent era lliure. I els homes no poden ser si no són lliures. Però el Nord era molt lluny. A l'altra banda dels controls de frontera, de la carta verda, del canvi de moneda, parlant una llengua que havíem après de qualsevol manera. El Nord era fantàstic, però inaccessible, i aquí les Lligues les guanyava el Madrid. I t'ho havies de sen-

tir dir, els dilluns, a l'escola. Fins que va arribar Cruyff.

Cruyff venia del Nord. Del Nord més Nord imaginable, d'Holanda. Com el catecisme holandès. Com els turistes i les turistes liberals dels càmpings de la costa. Venia amb els cabells llargs, una dona rosca, les maneres desacomplexades de qui està acostumat a la llibertat, de qui és lliure i ni tan sols es planteja la possibilitat de no ser-ho. Venia aquí i esdevenia un dels nostres, sense deixar de ser qui era. I l'Holanda mítica del Nord, la taronja mecànica del catecisme holandès, esdevenia l'equivalent del Barça de Cruyff, de Neeskens i de Michels. Modern i guanyador. Diferent. Lliure. Va posar Jordi al seu fill, quan no es podia posar de nom Jordi en català. Però a veure qui li deia que no es podia fer! Segur que en això hi havia càlcul, Cruyff era pràctic, pragmàtic, calculador, li agradaven els diners i la bona vida. Però això que li obria portes de simpatia, li comportava també dificultats, complicacions i antipaties. Comptat i debatut, sense vocació d'heroi ni de màrtir, simplement perquè era lliure de fer-ho, ho va fer.

Per al futbol, Cruyff és molt important. Per a nosaltres també. Perquè per a nosaltres era important el futbol. Intuíem potser que podia ser l'opi del poble, però també l'altaveu de la gent, de les persones. Un lloc on expressar coses de veritat, de fons. Al futbol, Cruyff hi va aportar molts missatges, en aparença críptics, enormement lúcids. A nosaltres, la generació que somiava un Nord enllà inaccessible, ens va dir, venint del Nord, i arrelant-se aquí, una cosa essencial, bàsica. Que aquell Nord podia ser aquí. Que aquell nord holandès, culte, net, lliure, desvetllat i feliç, podíem ser nosaltres. Que el Nord somiat és aquí, si ens el guanyem. Com ell.

Escriptor